

Sygn. akt II Ca 686/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Legnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Krystyna Zawada
Sędziowie:	SO Elżbieta Hallada (spraw.) SO Sabina Ziser
Protokolant:	st. sekr. sąd. Klaudia Pasieczny

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2013 roku w Legnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

przeciwko pozwanemu F. K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Rejonowego w Legnicy

z dnia 27 września 2012 roku

sygn. akt I C 522/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach II, III i IV w ten sposób, że:

- 1. w punkcie II zasądza od pozwanego F. K. na rzecz strony powodowej (...) Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. dalszą kwotę 13.000 zł (trzydzieści tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 21.06.2012r.,**
- 2. w punkcie III zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 2.605 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,**
- 3. uchyla orzeczenie zawarte w punkcie IV;**

II. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 1.850 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Legnicy wyrokiem z dnia 27 września 2012r. zasądził od pozwanego F. K. na rzecz strony powodowej (...) Finanse Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. kwotę 2.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21.06.2012r. oraz koszty procesu w kwocie 375zł, a dalej idące powództwo oddalił.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd wskazał na przepisy art. 734 k.c., 735 k.c. w związku z art. 84 i 88 k.c. oraz art. 746 k.c. Umowę zawartą między stronami w dniu 7 września 2011r., na mocy której strona powodowa przyjęła od pozwanego zlecenie stałej pomocy prawno-windykacyjnej polegającej na wzywaniu dłużników o zwrot wierzytelności, zawieranie w imieniu zleceniodawcy porozumień na spłatę wierzytelności, prowadzenie spraw sądowych oraz wszelkich czynności zmierzających do wyegzekwowania wierzytelności zleceniodawcy, uznał Sąd Rejonowy za umowę zbliżoną do umowy zlecenia (umowa starannego działania -art. 750k.c.).

Na podstawie niekwestionowanych przez strony ustaleń faktycznych co do treści umowy z dnia 7 września 2011r., treści aneksu do umowy z dnia 5 października 2011r. oraz w oparciu o pozostały materiał dowodowy zebrany w sprawie, Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, że pozwany skutecznie uchylił się od skutków prawnych oświadczenia zawartego w aneksie nr (...) do umowy, mocą którego strona powodowa miała otrzymać wynagrodzenie za czynności podjęte dla realizacji umowy w wysokości 15.000zł bez względu na spłatę zadłużenia przez Z. K. (dłużnika pozwanego). W ocenie Sądu pozwany został wprowadzony w błąd przez swego dłużnika, który odmówił podpisania umowy o spłatę zobowiązania przysługującemu pozwanemu, pomimo zapewnienia podpisania ugody w dniu 7 października 2011r. i wpłaceniu w tym dniu pierwszej raty z tytułu zadłużenia. Pozwany został również wprowadzony w błąd przez stronę powodową, która wykorzystala brak dostatecznego rozeznania pozwanego i sformułowała treść aneksu, w którym zagwarantowała sobie wynagrodzenie niezależnie od efektu swojej pracy. Oceniając błąd, wywołany przez dłużnika pozwanego i przedstawiciela strony powodowej, polegający na wyrażeniu zgody na treść aneksu nr (...), jako błąd istotny, Sąd Rejonowy uznał, że oświadczenie pozwanego złożone w dniu 7 września 2012r. o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli zawartego w aneksie z dnia 5 października 2011r. jest prawnie skuteczne i powoduje nieważność tej czynności prawnej.

Uznając za pozwanym, że stronie powodowej należy się wynagrodzenie za podjęte przez nią czynności, które skłoniły dłużnika pozwanego -Z. K. do podjęcia próby podpisania porozumienia co do spłaty wierzytelności przysługującej pozwanemu, Sąd Rejonowy uznał, na podstawie art. 746 k.c., że odpowiednim wynagrodzeniem jest kwota 2000zł , którą zasądził z ustawowymi od daty doręczenia odpisu pozwu.

Na uzasadnienie orzeczenia o kosztach postępowania Sąd powołał przepis art. 102k.p.c. Uznając, że pozwany wypowiedział umowę zlecenia bez uzasadnionej przyczyny, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej koszty sądowe obliczone od uwzględnionego roszczenia, a koszty zastępstwa prawnego zniósł wzajemnie.

Wyrok Sądu Rejonowego w części oddalającej powództwo zaskarżyła strona powodowa i zarzuciła w apelacji naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a to:

- art. 233§1k.p.c. poprzez błędne ustalenie, że pozwany skutecznie uchylił się od skutków prawnych złożonego w dniu 5 października 2011r. oświadczenia woli, a także że powódka wprowadziła w błąd pozwanego tworząc treść aneksu do umowy z dnia 7 września 2011r., podczas gdy pozwany jest przedsiębiorcą, który podpisując przedmiotowy aneks zdawał sobie sprawę z ryzyka jakie niesie ze sobą podpisanie aneksu, co oznacza, że nie był w błędzie co do prawa zawierając z powódką aneks z dnia 5 października 2011r.,

- art.246 k.p.c. w związku z art. 247 k.p.c. poprzez przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków i stron dotyczących czynności prawnej zawarcia aneksu z dnia 5 października 2011r., podczas gdy przeprowadzenie powołanych dowodów

jest niedopuszczalne z uwagi na umowne zastrzeżenie formy pisemnej pod rygorem nieważności dla postanowień objętych umową z dnia 7 września 2011r. oraz zmian dotyczących tej umowy.

Wskazując na powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norma przepisanych.

Sąd Okręgowy przyjmuje za własny stan faktyczny sprawy ustalony przez Sąd Rejonowy, za wyjątkiem ustalenia, że pozwany zaproponował przedstawicielowi strony powodowej wynagrodzenie w kwocie 15.000zł po uzyskaniu od dłużnika pierwszej raty spłaty zadłużenia w kwocie 30.000zł i w oparciu o tak zmieniony stan faktyczny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona. Trafny jest zarzut apelacji naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art.233§1k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego polegającą na uznaniu, że pozwany w dacie składania oświadczenia woli w aneksie nr (...) do umowy z dnia 7.9.2011r. działał pod wpływem błędu co do zobowiązania się do wypłacenia stronie powodowej wynagrodzenia w kwocie 15.000zł, bez względu na wynik ugody z dłużnikiem, a w konsekwencji uznanie, że zostały spełnione przesłanki wady oświadczenia woli w postaci błędu uprawniające pozwanego, na podstawie art. 88§1k.c. w związku z art. 84§1k.c., do uchylenia się od skutków prawnych tego oświadczenia.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd pierwszej instancji nie miał uzasadnionych podstaw do formułowania powyższej oceny. W pisemnych motywach rozstrzygnięcia wskazał na wyniki przesłuchania obu stron, które do takiego wniosku doprowadziły. Tymczasem z wyjaśnień przedstawiciela strony powodowej S. R. nie wynika, by uzgodnienia pomiędzy stronami co do wynagrodzenia za dotychczas wykonane czynności w dacie rozwiązania umowy stałego zlecenia były inne, niż wyrażone w treści aneksu nr (...). Przeciwnie z wyjaśnień tych wynika, że zanim strony podpisały aneks trwały negocjacje i to pozwany, który był inicjatorem zakończenia współpracy ze stroną powodową, bowiem za namową dłużnika zgodził się zrezygnować z pośrednictwa strony powodowej w podpisaniu z dłużnikiem ugody, zaproponował wynagrodzenie dla powódki. Treść aneksu zatem została wcześniej omówiona i uzgodniona, co oznacza, że nie miało miejsce zaskoczenie pozwanego, czy wykorzystanie braku po jego stronie rozeznania. Również pozwany F. K. w swoich zeznaniach przyznał, że zanim doszło do podpisania aneksu do umowy rozmawiał z przedstawicielem strony powodowej i proponował wynagrodzenie:..."Zaproponowałem jakieś odszkodowanie za wykonaną pracę, ale chciałem się dogadać .."(k.83). Ponadto pozwany zeznał, że aneks do umowy podpisał w swoim mieszkaniu, oraz że wcześniej go przeczytał.

Twierdzenia pozwanego, że rozumiał treść aneksu w ten sposób, że zapłaci wynagrodzenie stronie powodowej dopiero po uzyskaniu od dłużnika pierwszej raty zobowiązania w wysokości 30.000zł, na podstawie którego Sąd Rejonowy uznał, że oświadczenie woli pozwanego jest dotknięte wadą w postaci błędu, wywołanego przez przedstawiciela strony powodowej, jest całkowicie niewiarygodne i nie mające oparcia w zebranych w sprawie materiale dowodowym.

Treść aneksu z dnia 5.10.2011r. jest wyraźna i przejrzysta. Oświadczenia zawarte w aneksie nie zawierają nieprecyzyjnych sformułowań, mogących wywołać wątpliwości co do treści składanych oświadczeń. Za wykonywanie obowiązków przez stronę powodową zleceniobiorcy przysługuje wynagrodzenie w kwocie 15.000zł płatne do 7.10.2011r., a dalsza działalność zostaje zawieszona do czasu realizacji przez zleceniodawcę z dłużnikiem ugody o spłatę należności.

W żadnym miejscu powyższych oświadczeń nie ma uzależnienia wypłaty wynagrodzenia od jakichkolwiek okoliczności, w tym związanych z ugodą z dłużnikiem jaką miał zamiar podpisać pozwany. Wskazany wprost termin zapłaty wynagrodzenia na dzień 7.10.2011r. dodatkowo potwierdza ocenę, że wolą pozwanego było zapłacenie wynagrodzenia stronie powodowej w wysokości i terminie określonym w aneksie. Ocenę powyższą potwierdza treść

ust.3 zmienionej aneksem §5 umowy, a mianowicie, że w przypadku zaniechania realizacji umowy z dłużnikiem zleceniodawca złoży pisemne oświadczenie o wznowieniu postanowień niniejszej umowy.

Zapis ten wskazuje, zdaniem Sądu Okręgowego, że strony wyraziły wolę zawieszenia umowy, wypłacenia stronie powodowej wynagrodzenia za wykonane czynności i ewentualne wznowienie umowy w zależności od wyniku ugody z dłużnikiem pozwanego. Brak w oświadczeniach stron, w tym i w oświadczeniu pozwanego, by uzależniał wypłatę wynagrodzenia od wyniku ugody z dłużnikiem. Natomiast z jego zeznań wynika, że to za namową dłużnika zrezygnował z dalszej współpracy ze stroną powodową i jej pośrednictwa w podpisaniu ugody z dłużnikiem. Skoro strona powodowa nie miała już uczestniczyć w dalszych czynnościach związanych ze spłatą wierzytelności przysługujących pozwanemu od Z. K., to naturalną konsekwencją było rozliczenie się z wynikami jej pracy w dacie zawieszenia dalszej współpracy, co zostało w zrozumiały sposób wyrażone w treści zobowiązania pozwanego w aneksie.

Jak wynika z pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia Sąd Rejonowy również dostrzegł motywację po stronie pozwanego zmierzającego do zakończenia ze stroną powodową współpracy. :Pozwany bowiem oczekiwał, że dłużnik Z. K. spełni składane deklaracje co do porozumienia się w sprawie spłaty wierzytelności i że podpisze przygotowaną przez stronę powodową ugodę. Gdyby istotnie tak się stało pozwany uzyskałby należne mu świadczenie bez potrzeby dzielenia się nim w 50% ze stroną powodową, co niewątpliwie byłoby dla niego korzystniejsze niż gdyby spłata nastąpiła w trakcie trwania umowy stron. Jego oczekiwania jednak nie spełniły się, ponieważ dłużnik się wycofał i nie podpisał ugody, jak również nie zapłacił nawet pierwszej raty w wysokości 30.000zł.

Niespełnienie się oczekiwań osoby dokonującej czynności prawnej co do określonego rozwoju zdarzeń nie daje podstaw do uznania woli za wynik błędu prawnie doniosłego (art. 84k.c.). Tej treści wyrok zapadł przed Sądem Najwyższym w sprawie III CKN 963/98 (OSNC 2002/5/63) i odpowiada on stanowi faktycznemu ustalonym w niniejszej sprawie. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że warunkiem prawnej doniosłości błędu w świetle art. 84 k.c. jest przede wszystkim to, aby błąd składającego oświadczenie woli dotyczył treści czynności prawnej. Przepis ten zakłada więc istnienie po stronie składającego oświadczenie woli mylnego wyobrażenia o treści tego oświadczenia lub o takich okolicznościach, do których odnosi się to oświadczenie, normy prawne mające zastosowanie do dokonywanej czynności prawnej, albo skutki prawne dokonywanej czynności prawnej.

W niniejszej sprawie pozwany nie był w błędzie co do treści czynności prawnej. Podpisał zobowiązanie zapłaty stronie powodowej wynagrodzenia w kwocie 15.000zł. i z tym dniem zawieszenie dalszej współpracy. Zdawał sobie sprawę pozwany, że przyjął na siebie obowiązek zapłaty, a zatem nie ma miejsca na błąd co do tej okoliczności i skutków podpisanego zobowiązania. To co wskazał pozwany jako rozumienie, czy oczekiwanie, że dopiero z chwilą uiszczenia przez dłużnika pierwszej raty zapłaci stronie powodowej kwotę 15.000zł nie wynika z błędu, lecz z nietrafnego przewidywania, że dłużnik podpisze ugodę. Oczekiwanie, że dojdzie do podpisania ugody z dłużnikiem bez pośrednictwa strony powodowej skłoniło pozwanego do podpisania aneksu nr (...) z dnia 5.10.2011r., zaś niespełnienie obietnic przez dłużnika nie mieści się w ramach błędu ważnie doniosłego w rozumieniu art. 84k.c.

Reasumując powyższe rozważania Sąd Okręgowy uznał, że apelacja strony powodowej jest trafna, a zaskarżone orzeczenie pozbawione uzasadnionych podstaw prawnych. Wobec tego na podstawie art. 386§1k.p.c. zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w części oddalającej powództwo poprzez zasądzenie dalszej kwoty 13.000zł.

Wobec uwzględnienia apelacji na powyższej podstawie, zbędna jest ocena drugiego zarzutu apelacji, a mianowicie naruszenia przepisu art. 246k.p.c. w związku z art. 247k.p.c., który jest nietrafny już tylko z uwagi na przepis art. 162 k.p.c.

Konsekwencją takiego rozstrzygnięcia jest zmiana zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o kosztach procesu, które powinien, na podstawie art. 98§1i3 k.p.c., ponieść w całości pozwany. Na podobnej zasadzie (wynik sprawy) na pozwanym ciąży obowiązek zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.